

שפסוק (דברים ל' יד').
סיומא בפכ"ה).
גם
דחילו (מבואר פכ"ה).
האבות ה"ה המרכבה
(ב"ר פמ"ז).

פרק יח ולתוספת ביאור באר היטב מלת מאד שבפסוק כי קרוב אליך הדבר מאד וגו' צריך לידע נאמנה כי אף מי שדעתו קצרה בדיעת ה' ואין לו לב להבין בנהולת א"ס ב"ה להוליד ממנה דחילו ורחימו אפי' במוחו ותבונתו לברד אעפ"כ קרוב אליו הדבר מאד לשמור ולעשות כל מצות התורה ות"ת כנגד כולן בפיו ובלבבו ממש מעומקא דלבא באמת לאמיתו בדחילו ורחימו שהיא אהבה מסותרת שבלב כללות ישראל שהיא ירושה לנו מאבותינו רק שצריך לבאר ולהקדי' תחלה באר היטב שרש אהבה זו ועניינה ואיך היא ירושה לנו ואיך נכלל בה גם דחילו. והענין כי האבות הן הן המרכבה ועל כן זכו להמשיך נר"נ לבניהם אחריהם עד עולם מעשר

לקוטי פירושים

אהבה מסותרת כו' ירושה לנו מאבותינו:

ובעיקר - מאברהם אבינו, "שהוא השרש הראשון לנש"י והוא הרועה הראשון"¹, וכידוע² שאברהם אבינו "פתח את הצינור" למסירת נפש (ששייכת לאהבה המסותרת, כמבואר בהמשך הענין).

(מסתי"ז מזקט ח"א ע' רפד. לקו"ש ח"כ ע' 307. זל"ה ע' 56)

אהבה מסותרת כו' ירושה לנו מאבותינו

כו' האבות הן הן המרכבה: ע"פ המבואר כאן שענין האהבה מסותרת שהיא ירושה לנו מאבותינו שייך להענין דהאבות הן הן המרכבה - יש לומר, שהאהבה הטבעית הבאה בירושה מהאבות, היא לא רק הרצון להיות דבוק בה' ולא ליפרד ממנו בשום אופן, אלא כלול בזה (בהעלם) גם האהבה שבבחינת ביטול³ (שאינו רוצה לעצמו כלל, וכל רצונו הוא

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

שבפסוק: **דברים ל' יד'**. סיומא דביאור מלת "מאד" שבפסוק "כי קרוב אליך הדבר מאד" - בפכ"ה¹.

גם דחילו: ענין זה - "איך נכלל בה גם דחילו" - מבואר בפכ"ה².

האבות הן הן המרכבה: **ב"ר פמ"ז, ו.**

(1) ושם: "וזהו שכתוב כי קרוב אליך הדבר מאד וגו', שבל עת ובכל שעה בידו של אדם וכו'". (2) ושם: "וז"ש ובלבד ונכלל בה גם דחילו דהיינו שלא ליפרד בשום אופן מיחודו ואחדותו יתברך. . שלא לעבור על רצונו ית' מאחד שנפרד בה מיחודו ואחדותו וכו'". - ולכאורה הכוונה על סיום הביאור, נוסף על מ"ש בספ"ט: "וזה נקרא דחילו הנכלל ברחימו שהיא אהבה הטבעית. . שמפני אהבה זו ורצון זה היא יראה ומפחדת בטבעה מנגוע בקצה טומאת ע"ז כו'".

שיהי' גילוי אלקות בעולם, ושתושלם הכוונה דדירה לו ית' בתחתונים)⁴ - שזהו עניינה של "מרכבה" (האבות הן הן המרכבה) שהיא בטי"לה להרוכב (שהרי הליכת המרכבה (הסוסים) כפי רצון הרוכב, היא, לא מפני שרוצים שתהי' להם שייכות להרוכב, ע"ד הרצון להיות דבוק בה', אלא מפני ביטולם להרוכב).

ויתירה מזה - שבירושה מהאבות הן הן המרכבה כלול בהעלם גם הביטול דקבלת עול, שהוא למעלה גם מהאהבה שבבחינת ביטול (שכל רצונו שיושלם רצון העליון), כיון שעצם ענין האהבה והרצון דהאדם הו"ע של מציאות, משא"כ הביטול דמרכבה שאינו מצד הרצון דהמרכבה להיות בטי"לה להרוכב, אלא מצד הרוכב.

(מסתי"ז מזקט ח"א ע' רחצ"ט)

(1) תו"ח שמות תקלו, סע"ב. וראה מאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב ע' שמש. (2) ראה תניא אגה"ק סכ"א. מאמרי אדה"ו על פרישות התורה ח"א ע' קל. סה"מ תרע"ח ע' רפג. סה"מ תפר"ח ע' קב. (3) המעלה דאהבה זו על אהבה הטבעית - ראה תניא פמ"א (נו, ב ואל"ך). ובארוכה - בסה"מ תר"ס ע' קמט ואל"ך. ובתניא שם (נה, א) דה"א אהבה הטבעית שבלב כללות ישראל" היא (לא רק להיות דבוק בו, אלא גם) "לעשות כל מה שהוא רצון העליון ב"ה", ולכן "יש לכל אדם להרגיל עצמו בכוונה זו". (4) בלקו"ת בהעלותך ל, א (הובא בסה"מ תר"ס שם), שאהבה זו היא אהבה דאהרן שלמעלה מאהבה דאברהם. אבל ראה תניא שבהערה הקודמת, דענין זה שייך לכל אחד מישראל מצד האהבה המסותרת שבירושה מהאבות. וראה אוה"ת בהעלותך ע' שלה: "והמשכיל יבין שלא שאברהם לא הגיע למדרגת אה"ר דאהרן ח"ו, אלא זהו כמו שבמ"ת נמשך הכח לישראל שיוכלו להמשיך או"ס ע"י מצוות מעשיות מה שלא זכה לזה אברהם".

בזיווגם (של האבות ?).
 מחכ' דעשי' שבתוכה
 מחד"מ דאצי' (ע"ל פ"ו
 בהגה, פנ"א נב'. אגה"ק
 סכ"ה. וצע"ק). כדכתיב
 (משלי ג' יט'). כולם
 בח"ע (תילים קד' כד').
 כדכתיב (קהלת ז' יב').
 ולפעמים ממשיכים כו'
 (צ"ע השייכות להקודם.
 אולי: כיון שיכולים
 להמשיך כו' ע"כ צ"ל
 שגם בהם יש מעין זה.
 להעיר מספ"ב. לק"ת
 איוב. עיין בס' גלגולים).

ספירות דקדושה שבארבע עולמות אבי"ע לכל אחד
 ואחד כפי מדרגתו וכפי מעשיו ועל כל פנים אפי' לקל
 שבקלים ופושעי ישראל נמשך בזיווגם נפש דנפש
 דמלכות דעשיה שהיא מדרגה התחתונה שבקדושת
 העשיה ואעפ"כ מאחר שהיא מעשר ספירות קדושות
 היא כלולה מכולן גם מחכמה דעשי' שבתוכה מלובשת
 חכמה דמלכות דאצילות שבתוכה חכמה דאצילות
 שבה מאיר אור א"ס ב"ה ממש כדכתיב ה' בחכמה
 יסד ארץ וכולם בחכמה עשית ונמצא כי אין סוף ב"ה
 מלובש בבחי' חכמה שבנפש האדם יהיה מי שיהיה
 מישראל ובחי' החכמה שבה עם אור א"ס ב"ה המלובש בה
 מתפשטת בכל בחי' הנפש כולה להחיותה מבחי'
 ראשה עד בחי' רגלה כדכתיב החכמה תחיה בעליה
 ולפעמים ממשיכים פושעי ישראל נשמות גבוהות

כר

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים	לקוטי פירושים
בזיווגם: אולי יש לפרש שהכוונה (לא לזיווגם של ה"קל שבקלים ופושעי ישראל" עצמם, שע"ז נמשך נפש דנפש כו' לבניהם, אלא) לזיווגם של האבות של ה"קל שבקלים ופושעי ישראל", שע"ז נמשך נפש דנפש כו' לקל שבקלים ופושעי ישראל" עצמם ? . מחכמה דעשי' שבתוכה מלובשת חכמה דמלכות דאצילות: עיין לעיל פ"ו בהגה, פנ"א נב'. אגה"ק סכ"ה ³ . וצע"ק - אריכות וכפל הדברים ופרטי השינויים ממקום למקום. כדכתיב: משלי ג' יט'. כולם בחכמה עשית: תילים קד' כד'. כדכתיב: קהלת ז' יב'. ולפעמים ממשיכים כו': צ"ע השייכות ההצאי- ריבוע להמבואר קודם.	מערש ספירות דקדושה שבארבע עולמות אבי"ע: ובכל עולם - עשר ספירות ⁵ . (תניא בצירוף מ"ז וכ"י ע"י שיח)
ואולי יש לומר: כיון שגם פושעי ישראל יכולים להמשיך נשמות גבוהות כו', ע"כ צ"ל שגם בהם יש מעין זה. וזהו ההמשך למ"ש קודם שגם פושעי ישראל יש להם נפש כו' שבתוכה מלובשת כו' עד חכמה דאצילות שבה מאיר אור א"ס ב"ה ממש. ולהעיר ⁴ ממ"ש לעיל ספ"ב: "לפעמים נשמת אדם גבוה לאין קץ בא להיות בנו של אדם נבזה ושל כו'". לקו"ת להאריז"ל איוב: "ובזה תבין ענין כמה אנשים גדולים לאין קץ, שהם בני רשעים כו'". עיין בספר גלגולים ⁵ .	כפי מדרגתו וכפי מעשיו: כפי מדרגתו - שורש נשמתו, וכפי מעשיו - שיזכה אצ"כ (במשך ימי חייו) להמשיך כו'. (לקוטי ביאורים בספר התניא ע"י קל)
	ועל כל פנים: נפש דנפש דמלכות דעשי' ⁶ . (תניא בצירוף מ"ז וכ"י שט)
	החכמה תחיה בעליה: האדם. - ולקמן בפרק י"ט אינו מביא תיבת "בעלי", כי (שם)

(3) בפ"ו בהגה: "בתוך עשר ספי' דעשי' אלו הן עשר ספי' דיצירה ובתוכן עשר ספי' דבריאה ובתוכן עשר ספי' דאצילות". בפנ"א (בסופו): "מלכות דמלכות דעשי' ובתוכה מלכות דיצירה וכו'". בפנ"ב: "מלכות דאצילות . . מתלבשת בהיכל ק"ק דבריאה שהיא חב"ד דבריאה . . במלכות דבריאה . . בהיכל ק"ק דיצירה . . במלכות דיצירה . . בהיכל ק"ק דעשי'". ובאגה"ק סכ"ה (קמ, א): "ההארה שבאצילות . . מתלבשת דבריאה וכן מבריאה ליצירה ומיצירה לעשי' . . ע"י התלבשותו במלכות דבי"ע". (4) אולי הכוונה, שבמקומות אלה לא נאמר שהם (אדם נבזה ושל, או רשעים) "ממשיכים" נשמות גבוהות, כמש"נ כאן. (5) ראה גם "לקוטי פירושים" כאן.

לקוטי אמרים

כד

מ"מ הגהות והערות קצרות
קכא

מאד שהיו בעמקי הקליפות כמ"ש בספר גלגולים: הנה החכמה היא מקור השכל וההבנה והיא למעלה מהבינה שהוא הבנת השכל והשגתו והחכמה היא למעלה מההבנה וההשגה והיא מקור להן וזהו לשון חכמה כ"ח מ"ה שהוא מה שאינו מושג ומובן ואינו

גלגולים (פ). הנה החכ' כו' (צ"ע כפל הל' באורם). חכ' כ"ח מ"ה (מאור"א מ' קכו'. ת"ז סט').

לקוטי פירושים

מדובר (לא על נפש האדם דוקא, אלא) ע"ד כל מציאות דלהתיות מי שיהי' (שאינו כי אם ע"י חכמה).

(לקוטי ביאורים לתניא ע"י קלא)

כמ"ש בספר גלגולים: לעיל בפרק ב' נמצא רק מלקוטי תורה ומטעמי המצות, וכמה לשונות הועתקו משם, - דמדבר שם כמה ענינים: קידוש עצמו וכו' - דבכולם קאי שם כעיקר.

ולא ציין הפרק - דשם עיקר פרט זה ובאריכות ובפרטיות. דלא ככפ"ז⁷ - וי"ל הטעם: א) כי תיכף בתחלתו מתחיל לבאר ע"ז, ב) כי בכ"מ בספר גלגולים מדובר ע"ז, ג) שכוונתו שבספר גלגולים קורא בשם כמה נשמות כיו"ב, וג"ז בכמה פרקים. ולהעיר: אדה"ז מציין - בכ"מ שראיתי - אך לספר גלגולים, ולא לשער הגלגולים! וראה ג"כ בתו"א ולקו"ת ע"ז (כמצויין במפתח שמות שם) - אף ש"ידוע דהשמונה שערים מוסמך יותר

מ"מ, הגהות והערות קצרות - עם פענוחים

גלגולים: פרק 6.

הנה החכמה כו': צ"ע כפל הלשונות ("החכמה היא מקור השכל וההבנה והיא למעלה מהבינה שהוא הבנת השכל והשגתו", וחוזר וכופל "והחכמה היא למעלה מההבנה וההשגה והיא מקור להן") ובאורם⁵.
חכמה כ"ח מ"ה: מאורי אור מערכת אות מ' קכו'. תיקוני זהר תיקון סט'⁷.

6) לכאורה משמע כאן שהכוונה לפרק מסויים בספר הגלגולים - דלא כב"לקוטי פירושים" כאן. (7) צט, סע"ב. קב, ב. קיב, ב. בכללות הציון - יש לעיין: (א) הטעם שלא צויין לעיל בפ"ג (ואולי י"ל שעיקר מקומו הוא כאן - וזהו לשון חכמה כ"ח מ"ה שהוא וכו'). (ב) טעם הקדמת הציון למאור"א לפני תקו"ז (ואולי הכוונה: מאור"א - מתקו"ז). (ג) טעם הציון לתקו"ז ת"ט, ולא לפני"ז בתקו"ז (בהקדמה ד, א). תי"ט (מ, רע"א), ובזהר - ברע"מ (ח"ג כח, א. לד, א. רלה, ב). - ולהעיר גם מהמצויין ב"לקוטי פירושים" לפ"ג (לעיל ע' מה).

(מהפע"ה) ועליו סומכין" (אדנ"ע בהגהות לסידור רל, ב⁸). - ויש לבדוק ג"כ במאמרי הצ"צ ע"פ המצויין במפתח שמות הספרים (מילואים לס' המפתחות - ברוקלין תשל"ד⁹).
שער הגלגולים נדפס בפעם הא' - בשנת תרכ"ג בירושלם.

(תניא בצידודף מ"ז וכו' ע"י שכא)

הנה החכמה היא מקור השכל וההבנה והיא למעלה מהבינה כו' והחכמה היא למעלה מההבנה וההשגה והיא מקור להן: מהמשך ומהלשון משמע (ואולי גם מוכח) דמדבר במדריגה אחת, ומפרש כ"ח מ"ה - ג"כ ענין אחד - כח שאינו מושג, ונקודת הביאור - דחכמה היא מקור השכל (ולכן מתפשט בנפש, וכשמתגלה פועל אפילו במחשבה דיבור ומעשה - כדלעיל וכדלקמן) - אבל זהו רק מקור שאינו נתפס ונמצא למעלה, כח ושאינו מושג (ולכן הוא"ס מתלבש בו).

(שיעורים בספר התניא ע"י 211)

הנה החכמה כו' ולכן כל ישראל כו' הם מאמינים בה' כו' מוסרים נפשם על קדושת ה': היינו, שכח המס"נ הוא מבחי' חכמה שבנפש. ובקיצורים והערות לתניא שם¹⁰ ובלקו"ת שה"ש¹¹, שהוא בחי' חי' (אבל יחידה היא למעלה מהחכמה). אבל בלקו"ת תצא¹² שכח המס"נ הוא מבחי' (קוצו של יו"ד -) יחידה שלמעלה מחכמה¹³ (וראה גם קונטרס העבודה פ"ה¹⁴).

7) בהגהה. 8) נדפסו בסידור תורה אור - ברוקלין תש"א (בהוצאת תשמ"ז - רמג, ג). ובסידור עם דא"ח - שיט, ג. 9) ע' יו"ד. - גם שם צויין אך לספר גלגולים, ולא לשער הגלגולים (המו"ל). 10) ע' צט. 11) מט, סע"ב ואילך. 12) לח, ג ואילך. וכ"ה במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תרמד ואילך (נדפס גם באוה"ת תצא ע' תתקפב ואילך). 13) ראה "לקוטי פירושים" לפי"ט הערה ד"ה טעם ודעת כו' (לקמן ע' קכה). 14) ע' 30.

לקוטי אמרים

נתפס בהשגה עדיין ולכן מתלבש בה אור א"ס ב"ה
דלית מחשבה תפיסא ביה כלל ולכן כל ישראל אפילו
הנשים ועמי הארץ הם מאמינים בה' שהאמונה היא
למעלה מן הדעת וההשג' כי פתי יאמין לכל דבר וערום יבין
וגו' ולגבי הקב"ה שהוא למעלה מן השכל והדעת
ולית מחשבה תפיסא ביה כלל הכל כפתיים אצלו ית'
כדכתיב ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך ואני
תמיד עמך וגו' כלומר שבוה שאני בער ובהמות אני
תמיד עמך ולכן אפי' קל שבקלים ופושעי ישראל
יאמין וגו' (משלי יד' טו' – שמ"ד פ"ג נדרש על משה). **כפתיים** (ל"ד זה:
תילים קיט' קל'. משלי כב' ג'). **כדכתיב** (תילים עג' כב' כג').

ולכן מתלבש בה כו'
(ע"ל פל"ה בהגה. לבאר
איך תרווייהו צריכא.
לעיין בהג' אדנ"ע
פי"ח). **כי פתי כו'** (אינו
ראי' על שהאמונה למע'
כו'. אלא שהאמונה
אינה ענין של דעת
והשגה. להעיר מלקו"ת
ד"ה וידעת הא'). **פתי**

מ"מ. הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

לקוטי פירושים
ובמק"א¹⁵ מבואר, שכת המס"נ הוא מבחי'
יחידה, אלא שהארת היחידה (שממנה בא כח המס"נ)
היא בבחינת חכמה (ראש) שבנפש – דוגמת בחי'
יחידה הכללית המאירה¹⁶ בראשי ישראל.
(ס"ה"ז מלוקט ח"ב ע' קטו הערה 97)

ולכן מתלבש בה כו': עיין לקמן פל"ה בהגה
ש"אור א"ס ב"ה אינו מתייחד אפי' בעולם
האצילות אלא ע"י התלבשותו תחלה בספי' חכמה
. משום שא"ס ב"ה הוא אחד האמות שהוא לבדו
הוא ואין זולתו וזו היא מדרגת החכמה". – **לבאר**
איך תרווייהו (הן הביאור שבפרק זה, ש"חכמה"
הוא "מה שאינו מושג ומובן ואינו נתפס בהשגה
עדיין, ולכן מתלבש בה אור א"ס ב"ה דלית
מחשבה תפיסא ב' כלל", והן הביאור שבפל"ה
בהגה) **צריכא.**

כדכתיב ואני בער ולא אדע: ולקמן בפמ"ו¹⁷
מקדים "ווי"ש אסף ברוח הקודש בעד כל כנסת
ישראל שבגולה ואני בער וגו'".
וטעם הדבר – כי, כאן מסביר (באופן דהבנה
גם לשכל אנושי) דאוא"ס מאיר דוקא "בוה שאני
בער", ולזה אין נפק"מ בין זמן הגלות ודביהמ"ק
כלל, ובין חכמה ומלכות, דהכל כפתיים כו', ואין
שייך לרוח הקודש. משא"כ שם מסביר שאנ"פ
שלא נודרך החומר ומחשיך כו', תתייחד הנפש
באוא"ס כו', ולכן חייבו רז"ל כו' (לקום ולעמוד
מפני כל עוסק במצוה) בכל זמן – היינו גם בגולה,
ובנוגע לכל כנס"י, ומנ"ל – ברוח הקודש.
(תניא בצירוף מ"ז וכו' ע' שט)

לעיין בהגהות אדנ"ע לתניא פי"ח⁸.
כי פתי כו': פסוק זה – פתי יאמין – אינו
ראי' על זה שהאמונה היא למעלה כו' (כמ"ש לפנ"ז
שהאמונה היא למעלה מן הדעת וההשגה"⁹), אלא
ראי' שהאמונה אינה ענין של דעת והשגה. ולהעיר
מלקו"ת ואתחנן ד"ה וידעת הא"¹⁰.
פתי יאמין וגו': משלי יד' טו'. – ולהעיר,
שבשמו"ד פ"ג נדרש פסוק זה על משה"¹¹.
כפתיים: המקור ללשון רבים באופן זה –
"פתיים" (ולא "פתאים"¹²): **תילים קיט' קל'** (מבין
פתיים"). **משלי כב' ג'** ("ופתיים עברו").
כדכתיב: תילים עג' כב' כג'.

אפילו קל שבקלים כו' מוסרים נפשם כו':
ומ"מ, גם בשעה שעומד מוכן למסור נפשו ממש,

(8) ב"הגהות והערות על ש"ב הנמצאות בדרושי כ"ק
אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע" (שנדפסו בסוף המפתחות
לספר התניא) בעריכת רבינו – מציין בפי"ח לקונטרס
וענין סכ"ז (מכ"ז פ"ב): "חכ' שהיא למע' מטו"ד כו'
ואפשר י"ל דבחק' היא בחי' העליונה שבה כו' מ"ה
דחק"*. (9) שהרי "פתי" במובן הפשוט הוא למטה מן
הדעת. (10) ושם (ד, א): "צריך להקדים ביאור ענין דעת וענין אמונה שהם שתי מצות, כי הנה כתיב דע את אלקי
אביך. . . וכתוב ויאמינו בה"¹¹, עיי"ש בארוכה. (11) ראה גם קיצורים והערות לתניא ע' קא: "במדרש פ' שמות ר"פ ג'
דרשו זה על משרעה" בתחילת נבואתו", עיי"ש בארוכה. (12) כמו "שומר פתאים ה" (תהלים קטז, ו).

(15) לקו"ש ח"ד ע' 1202 בהערה. (16) שערי תשובה
לאדהאמ"צ ח"א (שער התפלה) ד"ה פדה בשלום פי"ב.
(17) סו, סע"א.

(* ושם, שבחכמה יש ב' מדרגות: ראשית הגילוי וההשתלשלות כמו בריקת וסקירת השכל, חיצונית החכמה, שזהו ה"כח"
דחכמה – התפשטותה אל הבינה; ופנימיות החכמה שלמעלה מהשתלשלות, שזהו ה"מה" דחכמה התדבקותה אל הכתר. והו"ע
הביטול שלמעלה מטו"ד.

לקוטי אמרים

כד

קכג

מוסרים נפשם על קדושת ה' על הרוב וסובלים עינים קשים שלא לכפור בה' אחד ואף אם הם בורים ועמי הארץ ואין יודעים גדולת ה'. וגם במעט שיודעים אין מתבונני כלל ואין מוסרי נפשם מחמת דעת והתבוננות בה' כלל. אלא בלי שום דעת והתבוננות רק כאלו הוא דבר שאי אפשר כלל לכפור בה' אחד בלי שום טעם ומענה ומענה כלל והיינו משום שה' אחד מאיר ומחיה כל הנפש ע"י התלבשותו בבחי' חכמה שבה שהיא למעלה מן הדעת והשכל המושג ומובן:

לקוטי פירושים

שאינן כנגדה לעו"ז (בבואה²³ דבבואה לית להו)²³. ויש לומר²⁴, דזה שמצד היחידה אי אפשר להיות באופן אחר, אין זה שהיא מוכרחת בזה – שהרי ישנו ענין הבחירה שהוא "עמוד התורה והמצוה"²⁵, והבחירה היא מעיקרי מעלת עבודת האדם²⁶ – אלא שהבחירה שלה בהעצמות היא השוללת שלא יהי נתינת מקום ואפשרות להיות נפרד ח"ו [וע"ד "להחליפם באומה אחרת איני יכו"ל"²⁷, שזהו מצד הבחירה שהקב"ה בחר בישראל בבחירתו החפשית]²⁸.

(מטה"מ מלוקט ח"ב ע' שכד.)

ח"ג ע' כד. ח"ד ע' ו. ח"ה ע' שמה. ע' קצה)

22) יבמות קכב, א. וש"נ. וראה לקו"ת תצא לו, ג. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ס"ע תקמב ואילך. ובכ"מ. 23) וראה המשך תרס"ו ע' רסו, דוהו שענין המס"נ הוא בקדושה דוקא, דהמס"נ שיש בסט"א היא "שהוא רוצה למסור נפשו, לא שהוא מוכרח לזה", משא"כ בקדושה, המס"נ היא מצד תוקף ההתקשרות שלו באלקות "שא"א לו כלל לזוז מזה וא"א להיות באופן אחר ח"ו", ולכן הוא מוסר נפשו גם שאינו רוצה בזה באמת, כי רוצה הוא להיות". 24) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1340 ואילך, ובהערה 14. 25) רמב"ם הל' תשובה פ"ה ה"ג. 26) סה"מ תר"ס ע' ח ואילך. 27) פתיחתא דרות רבה ג. ובכ"מ. 28) ראה לקו"ש ח"ט ע' 281 ואילך, ובהערות שם.

נקרא "קל שבקלים", כיון שבאותה שעה יתכן ("סאיז רעכט") שיעבור על עבירות אחרות¹⁸.

(מלקו"ש ח"ב ע' 5)

מוסרים נפשם כו' על הרוב: ובנוגע להמיעוט

שאפשר שאין מוסרים נפשם – ה"ז מפני שזוהי פעולה "בלי אמונה בלב כלל", כמ"ש בספי"ט.

(לקוטי ביאורים בספר התניא ע' קלג)

מוסרים נפשם כו' כאלו הוא דבר שאי

אפשר כלל לכפור כו': כלומר, ענין המס"נ הוא לא מצד הרגש האהבה והרצון¹⁹ שלו (היינו שאפשר להיות באופן אחר, אלא שרוצה באופן זה)²⁰, אלא מפני שאינו יכול ("שאי אפשר כלל") באופן אחר, שזהו מפני שמס"נ הוא גילוי היחידה²¹

18) אין סתירה לזה ממ"ש בקונטרס העבודה פ"ה (ע' 32) – כי, המדובר שם הוא בכללות, אבל בנוגע לפרטים אפשר להיות כו', כבפנים. 19) דאבהה הוא מלשון אבה – רצון (לקו"ת בהעלותך כט, ד. ובכ"מ). 20) שרצון זה הוא דוגמת* הרצון שע"פ טעם – מצד זה שכל הענינים הם באין ערוך לגבי אוא"ס. 21) ראה לעיל (ס"ע קכא) הערה ד"ה הנה החכמה (הב').

* אבל לא ממש, כי אבהה זו היא מצד הנשמה, ורק שמתעוררת ע"י ההתבוננות (קונטרס העבודה פ"ה (ע' 18 ואילך). ובכ"מ. וכ"מ גם בתו"ח שמות תקלט, א).